

645.

Na osnovu člana 10 stav 3 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, br. 51/08 i 18/14), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donijelo je

**PROGRAM
ZA UNAPRJEĐENJE SISTEMA ZA POSTUPANJE I UPRAVLJANJE OTPADOM
ODNOSNO ZA POSTUPANJE SA AMBALAŽOM NAKON UPOTREBE PESTICIDA ZA
2024. GODINU***

Programom za unaprjeđenje sistema za postupanje i upravljanje otpadom odnosno za postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida za 2024. godinu (u daljem tekstu: Program) određuju se vršioци, broj objekata i kontrolne liste za poljoprivredna gazdinstva na kojima se upotrebljavaju pesticidi, skladište ali i postupa i upravlja otpadom odnosno postupa sa ambalažom nakon upotrebe pesticida.

Program podražava realizaciju Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za period od 2021. do 2026. godine („Službeni list CG”, broj 115/21) i to realizaciju Cilja 5.9.4 Uspostavljanje službenih kontrola lica koja koriste pesticide u smislu postupanja sa otpadom koji nastaje upotrebom sredstava za zaštitu bilja.

Cilj Programa je unaprjeđenje sistema za postupanje i upravljanje otpadom odnosno za postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida bilja na poljoprivrednim gazdinstvima.

U Crnoj Gori do 2024. godine registrovana su **4016** poljoprivrednih proizvođača hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje.

Bezbjednost korisnika sredstava za zaštitu bilja (poljoprivrednih proizvođača i njihovih radnika) važan su dio održive i pravilne upotrebe pesticida kroz primjenu preventivnih mjera zaštite i pravilno rukovanje ali i unaprjeđenje sistema za postupanje i upravljanje otpadom odnosno za postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida. Korisnici često ne poštuju preporuke za trostruko ispiranje i bezbjedono odlaganje ambalaže nakon upotrebe pesticida.

Pravilno odlaganje ambalaže nakon upotrebe pesticida zajedno sa skladištenjem, pravilnom primjenom i rukovanjem pesticidima je osnova bezbjednosti.

Programom su određeni prioriteti u skladu sa analizom rizika, na osnovu veličine poljoprivrednih površina, radi utvrđivanja nepravilnostima sa ciljem sistema za postupanje i upravljanje otpadom odnosno za postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida i utvrđivanja stanja na gazdinstvima na kojima se upotrebljavaju pesticidi.

Svako odlaganje otpada i svako postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida koje nije u skladu sa propisanim treba da bude evidentirano i otklonjeno jer može i imati negativan uticaj i na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Program ima za cilj utvrđivanje nepravilnosti radi njihovog otklanjanja i sprovođenja pravovremenih aktivnosti u cilju otklanjanja potencijalne opasnosti za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu.

Programom se obuhvataju gazdinstva odnosno primarni proizvođači sa najvećom površinom pod proizvodnjom, kako bi se stvorila jasnija slika o održavanju propisanih uslova u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu pesticida.

Pri izboru objekata za monitoring uzimaju se u obzir slijedeći faktori: veličina poljoprivredne proizvodnje, kao i podaci o neusaglašenostima iz prethodnih perioda.

Odlaganje otpada i svako postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida na poljoprivrednom gazdinstvu je od izuzetne važnosti radi sprječavanja kontaminacije i samog korisnika pesticida ali i za zaštitu životne sredine.

Zajedno sa sredstvima za zaštitu bilja, na tržište dopijeva i ambalaža koja nakon upotrebe sredstva za zaštitu bilja postaje otpad. Ambalaža ima važnu ulogu u bezbjednoj isporuci i upotrebi

sredstava za zaštitu bilja, ali nakon upotrebe treba obezbijediti efikasan sistem zbrinjavanja ambalažnog otpada u svim fazama upravljanja, uključujući adekvatno sakupljanje, transport, skladištenje i tretman. Poljoprivrednici imaju veoma važnu ulogu jer oni treba da adekvatno isperu ambalažu, čuvaju je i predaju licu ovlašćenom za zbrinjavanje opasnog otpada.

Bezbjednost korisnika sredstava za zaštitu bilja (poljoprivrednih proizvođača i njihovih radnika), kao i očuvanje životne sredine važan su dio održive i pravilne upotrebe pesticida kroz primjenu preventivnih mjera zaštite, pravilnog rukovanja ali i pravilnog odlaganja otpada koji nastaje upotrebom pesticida. Korisnici često ne poštuju bezbjedonosne, zaštitne i higijenske mjere, naročito kada je u pitanju ispiranje ambalaže nakon upotrebe pesticida i njeno odlaganje. Pravilno postupanje je osnova bezbjednosti i zaštite životne sredine.

Monitoring vrše fitosanitarni inspektori uz korišćenje kontrolnih lista i u skladu sa godišnjim Planom službenih kontrola.

R.br.	Opis	Broj pregleda na gazdinstvima
1.	Program za unaprjeđenje sistema za postupanje i upravljanje otpadom odnosno za postupanje sa ambalažom nakon upotrebe pesticida	minimum 300

Prilikom monitoringa fitosanitarni inspektor popunjava kontrolne liste date u Prilogu koji čini sastavni dio ovog Programa i koje služe za dalje praćenje stanja u objektima i praćenje sprovođenja naloženih mjera.

Fitosanitarni inspektor kontrolnu listu dostavlja i organu uprave nadležnom za fitosanitarne poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu bilja (u daljem tekstu: Uprava).

Zakonom o upravljanju otpadom ("Službeni list CG", broj 34/24) u članu 100 stav 2 tačka 5 propisano je da poslove inspekcijskog nadzora o postojanju oznake o vrsti i načinu upravljanja otpadom koji nastaje od proizvoda za koji je propisana proširena odgovornost iz člana 14 stav 1 ovog zakona vrši inspektor nadležan za nadzor tog proizvoda, odnosno grupe proizvoda u pogledu bezbjednosti i usklađenosti sa propisanim zahtjevima pri čemu član 14 stav 1 obuhvata ambalažu što u smislu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja upućuje na ambalažu nastalu nakon upotrebe pesticida.

Ovaj program objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

**U ovaj Program prenešene su odredbe vezane za skladištenje član 13 Direktive Evropskog Parlamenta i Savjeta 2009/128/EC od 21. oktobra 2009 o uspostavljanju akcije Zajednice za dostizanje održive upotrebe pesticida*

Broj: 04-313/24-3722/2

Podgorica, 19. aprila 2024. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

Prilog
Kontrolna lista 1

	Crna Gora Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Fitosanitarna inspekcija	Adresa: Serdara Jola Piletića br.26, 81000 Podgorica, Crna Gora tel: +382 20 201 945 fax: +382 20 201 946 www.ubh.gov.me			
1. OPŠTI DIO (korisnici pesticida¹)					
Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Službeni list CG, br. 51/2008, 40/2011 i 18/2014)					
Tip kontrole:		Korisnici pesticida:			
vizuelna ☐	dokumentaciona ☐	do 0,1 ha ☐ od 0,1 do 1 ha ☐ preko 1ha ☐			
Broj predmeta:		Naziv/ime i prezime i adresa:			
Datum:		Naziv/ima i prezime i adresa objekta:			
Pregledu prisutna stranka ² (ime i prezime):					
2. SPECIJALISTIČKI KURS ZA SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA					
2.1 Lice ima završen specijalistički kurs za sredstva za zaštitu bilja (nabavku, smještaj, čuvanje i upotrebu SZB)		Da ☐ Ne ☐			
2.2 Ime i prezime obučenog lica:					
2.3 Da li je stručno lice u momentu kontrole prisutno u objektu?		Da ☐ Ne ☐			
2.4 Ako je lice završilo specijalistički kurs za sredstva za zaštitu bilja upisati broj legitimacije:					
*Ako je odgovor na pojedinačna pitanja od 2.1 do 2.4 negativni fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 Zakona o inspekcijском nadzoru ³ radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora: 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje; Mjera traje dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene. Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora.					
3. PODACI OD ZNAČAJA ZA STATUS					
3.1 Da li je korisnik pesticida registrovan u odgovarajuće registre?		Da ☐ Ne ☐			
3.2 Ako je registrovan od strane Uprave upisati broj rješenja:					
* Ukoliko se radi o proizvođaču hrane biljnog porijekla koji nije upisan u registar u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja ili drugim zakonima te ako je odgovor na pojedinačna pitanja od 3.1 do 3.2 negativni fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 Zakona o inspekcijском nadzoru ³ radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora: 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje; Mjera traje dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene. Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora.					
Uslovi u za evidenciju i skladištenje sredstava za zaštitu bilja					
4. OPIS KONTROLE I SMJERNICE	Provjera usklađenosti (popuniti odgovarajuće polje)				
	DA (pisati 1 bod)	NE (pisati 0 bodova)	n/p	Ukupno bodova	Komentar
Kontrolisano lice					
1. lice posjeduju legitimaciju					
2. lice vodi evidenciju o upotrebi sredstava za zaštitu bilja					
3. lice koje koristi pesticide upoznato je sa postupkom trostrukog ispiranja amabalaže nastale nakon upotrebe pesticida					
4. lice koje koristi pesticide posjeduje spremište/kontejner/kantu za odlaganje amabalaže nastale nakon upotrebe pesticida					
5. lice koje koristi pesticide upoznato je sa načinom odlaganje amabalaže nastale nakon upotrebe pesticida kao opasnog otpada					
6. lice koje koristi pesticide upoznato je sa načinom odlaganje pesticida sa isteklim rokom trajanja					
Ukupan broj bodova:					
*Pri prvom posjeti gazdinstvu u skladu sa načelom preventivnosti bilo bi opravdano imati sljedeći pristup: Ako je odgovor na pojedinačna pitanja od 4.1 do 4.14 negativan fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 15 stav 1 tačka 1 Zakona o inspekcijском nadzoru ⁴ radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora: 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje; Mjera traje dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene. Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više					

¹ Korisnik: privredno društvo, odnosno drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice;

² Odgovorno licu u pravnom licu ili lice sa ovlašćenjima odgovornog lica, preduzetnik ili fizičko lice;

³ Zakon o inspekcijском nadzoru "Službeni list RCG", br. 39/2003 i "Službenom listu CG", br. 76/2009, 57/2011, 18/2014, 11/2015 i 52/2016.

⁴ Zakon o inspekcijском nadzoru "Službeni list RCG", br. 39/2003 i "Službenom listu CG", br. 76/2009, 57/2011, 18/2014, 11/2015 i 52/2016.

upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora.

****Ako je izvedeni procenat rizika za pojedinačni objekat po procjeni kritičan fitosanitarni inspektor postupa u skladu sa članom 16 stav 1 tačka 8 Zakona o inspeksijskom nadzoru radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora**

8) zabrani proizvodnju, upotrebu ili promet robe ili pružanje usluga;

Komentari, napomene, fotografije

Ime i prezime prisutne stranke⁵

Fitosanitarni inspektor

Kriterijumi za određivanje stepena rizika:

Redni broj	Stepen rizika	Broj bodova u procentima
1.	neznatan	91 do 100
2.	nizak	81 do 90
3.	srednji	71 do 80
4.	visok	61 do 70
5.	kritičan	60 i manje

⁵ odgovorno licu u pravnom licu ili lice sa ovlašćenjima odgovornog lica